

Bemærkninger til forslaget

Siden dette forslag blev fremsat første gang for et år siden – se Folketingstidende 1980–81, forhandlingerne sp. 7324 og 9441, samt tillæg A sp. 4133 – er der kommet oplysninger frem om, at en merindtægt på 1.000 kr. i en del tilfælde må betales med de samme 1.000 kr. i skat og tab af sociale ydelser. Det er altså i Danmark i dag sådan, at en ikke helt lille gruppe af medborgere ikke kan få noget ud af at sætte indkomsten i vejret. Det drejer sig her om små eller mellemstore indkomster.

De skemaoplysninger, der er medtaget både i det tidligere og i det nugældende forslag, og som gælder mellemindkomsterne, bevæger sig op over 75 pct.s beskatning (i ordets videste begreb, indeholdende aftrapning af tilskud) af merindkomst. Disse tilstande er siden blevet forværret betydeligt. Dels er indkomstskatteprocenterne steget for nogle grupper, dels har man i mellemtiden set virkningerne af socialindkomsten.

Hvis vi skal producere os ud af de økonomiske vanskeligheder, må det gøres betydelig mere fordelagtigt at arbejde. Merindkomst og merarbejde må belønnes, hvis vi igen skal have den dynamik i samfundet, der alene kan bringe os ud af den nuværende situation. Det skal kunne betale sig at gøre en indsats.

Især mellemindkomsterne er udsat for et alt for kraftigt skattetryk. En lettelse af skattetrykket og en ændring af »samspilsproblematikken« vil lette presset for at få højere nominelle indkomster (ofte uden reallønsstigning). Herved kan vi forbedre konkurrenceevnen over for udlandet, lette mindre virksomheders, selvstændiges og lønmodtageres anstrengelser for selv at gøre en indsats for bedre kår, begrænse inflation og sætte realløn og beskæftigelse i vejret.

Ved »samspilsproblematikken« forstås her samspillet mellem skatten af en merindkomst og den aftrapning af offentlige ydelser, som samme merindkomst giver anledning til. Dette samspil betyder, at det ikke kan betale sig at gøre en ekstra indsats for at hæve indkomsten.

For at opnå de ovenfor nævnte mål og løse den

samspilsproblematik er det nødvendigt at lette beskatningen af merindkomst. Det er desuden nødvendigt at ændre en række offentlige ydelsers beregninger og regler – først og fremmest på områderne folkepension, daginstitutioner, børnetilskud, uddannelsesstøtte og boligsikring. Herudover må dagpenge ved ledighed tages med i det samlede billede, fordi de i visse tilfælde kan gøre fordelene ved at være i arbejde fremfor at være ledig for ringe. Endelig må hele socialindkomstbegrebet brydes op, fordi det på en række områder modvirker det dynamiske samfund og forstærker samspilsproblematikken.

Samspilsproblematikken

Et væsentligt bidrag til belysning af samspilsproblematikken findes i »Beretning om lovmoderrådets virksomhed«, økonomiministeriet, december 1980. De efter denne tid ikrafttrædende nye socialregler, først og fremmest som følge af socialindkomstbegrebet, vil øge de her beskrevne urimeligheder i betydeligt omfang. Den bebudede ændring af folkepensionen, så nedtrapningen sker i hele beløbet, vil bringe nye uholdbare eksempler, som lovmodellen ikke har kunnet beskæftige sig med. Der vil her i forstørret målestok blive tale om akutte forandringer i folks levestandard, som ud fra dansk målestok kun kan betegnes som socialt brutale, og som ikke blot drejer sig om merindkomster.

Men allerede de i lovmodellen beskrevne kroniske indgreb i merindkomster er uacceptable i en situation, hvor forøget indtjening gennem arbejde og opsparing er samfundsmæssigt ønskelig.

Her gengives eksempler fra lovmodellens tabel 9.1.3. over virkningen af merindtjening i en lønmodtagerfamilie (manden eller hustruen 60 pct. af lønindkomsten) i lejebolig med et barn i vuggestue og et i børnehave. Det viser sig, at det for normalfamilier er typisk, at de ved en indkomstforøgelse på 10.000 kr. kun selv får lov til at beholde 3.000–4.000 kr. i reel merindtjening, når indkomstskat og tilskudsnedtrapninger er fratrukket.